

L. 107.

S.

KURENDA SZKOLNA

za Miesiąc Luty 1866 r.

N° 2.

L. 14.

S.

Podaje się do wiadomości, że dotychczasowy pomocnik przy szkółce ludowej w Jaworzniu Karol Łubczyński otrzymał też posadę stale na mocy Reskryptu w. c. k. Komisji Namiestniczej z dnia 25. Grudnia r. z. do L. 34872.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 20. Stycznia 1866.

L. 90.

S.

Posadę nauczyciela przy nowo urządzonej i otwartej szkółce ludowej w Filipowicach płacą roczną 210 złr. w. a. wyposażoną otrzymał na mocy Reskryptu W. c. k. Komisji Namiestniczej z. d. 23. Stycznia b. r. do L. 141 p. Antoni Zieliński pomocnik Szkoły ludowej w Trzebini. W skutek tego zawakowała posada pomocnika przy szkółce w Trzebini, do której przywiązane jest wyposażenie w ilości 126 złr. w. a. rocznie.

W celu obsadzenia tej posady ogłasza się niniejszém konkurs, a podania należyście opatrzone przyjmował będzie Konsystorz tutejszy aż do dnia 15. Kwietnia włącznie.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 2. Lutego 1866.

L. 106.

S.

Obwieszczenia konkursowe

wyjęte z Kurendy Tarnowskiej Nr. XIV.

L. 1229. W celu obsadzenia posady nauczyciela i organisty przy szkole parafialnej w Marcyporębie obwodu Wadowskiego patronatu prywatnego, do której jest przywiązana roczna pensya w ilości 162 złr. 27 cent. w. a. rozpisuje się konkurs z terminem do 24. Lutego 1866.

Tarnów dnia 21. Grudnia 1865.

L. 1271. W Straconce obwodu Wadowskiego, dekanatu Bialskiego; patronatu prywatnego na posadę nauczyciela trywialnego z roczną pensją od gminy w ilości 150 złr. zaś z funduszu szkolnego 50 złr. które przez 3 lata pobierane będą w skutek rozporządzenia W. Krakowskiej C. K. Komisji Namiestniczkiej z dnia 10. Listopada 1865 do L. 29.292 z teminem do 18. Lutego 1866.

Tarnów dnia 26. Listopada 1865.

L. 1324. W Przytkowicach obwodu Wadowskiego patronatu wspólnego na posadę nauczyciela trywialnego i organisty z roczną pensją w kwocie 189 złr. w. a. z terminem do 20. Lutego 1866.

Tarnów dnia 12. Grudnia 1865.

L. 1367. Przy szkole gminnej w Grzechynii obwodu Wadowskiego, dekanatu Makowskiego patronatu prywatnego na posadę nauczyciela z roczną pensją 110 złr. w. a. z terminem do 15. Lutego 1866.

Tarnów dnia 29. Listopada 1865.

L. 1378. Przy szkole parafialnej w Witkowicach obwodu Wadowskiego, dekanatu Oświęcimskiego, patronatu prywatnego na posadę nauczyciela i organisty z roczną pensją 120 złr. w. a. z terminem do 15. Lutego 1866.

Tarnów dnia 29. Listopada 1865.

Ubiegający się o te posady, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasług opatrzone,

Władzy Konsystorskiej za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć.

Tarnów dnia 21. Grudnia 1866.

Co się do wiadomości Kandydatów tej Dyecezyi podaje.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 6. Lutego 1866.

L. 44.

S.

Komunikuje się Nauczycielom tutejszej Dyecezyi do wiadomości reskrypt W. c. k. Komisji Namiestniczój z dnia 13. Stycznia b. r. do L. 29445, następującej osnowy:

Nr. 29445. An das hochwürdige bischöfliche Consistorium in Krafau.

Die k. k. Statthaltereicommission fand den Triviallehrer von Jazowsko Franz Śmiałek wegen grober Pflichtverletzung in seinen dienstlichen und ausserdienstlichen Verhältnissen vom Schuldienste zu entlassen und denselben gleichzeitig im Allgemeinen zum Unterrichte der Jugend für unfähig zu erklären.

Dies wird dem hochwürdigen bischöflichen Consistorium mit dem Ersuchen mitgetheilt gefällig darüber wachen zu lassen, daß Śmiałek dortseits zu keiner Lehrverwendung gelange.

Krafau am 13. Jänner 1866.

Dozory dystryktów szkolnych w mieście Krakowie i na wsi zechcą się mieć na baczności, aby się usunięty od zawodu nauczycielskiego Franciszek Śmiałek do czynności przy szkołach choćby jeno pomocniczej nie wcisnął. Nawet w takim razie, gdyby pomieniony Franciszek Śmiałek obowiązki prywatnego nauczyciela w granicach Dyecezyi tutejszej na siebie przyjął, zastrzega sobie Konsystorz spieszne o tém zawiadomienie.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 20. Stycznia 1866.

L. 10.

S.

Przy Odezwie W. c. k. Komisji Namiestniczój z dnia 18. Grudnia r. z. do L. 33.380 zakomunikowany Konsystorzowi dekret W. c. k

Ministerstwa Stanu z dnia 7. Listopada 1865 do L. 9876 a mający na celu ustalenie nazw szkółek ludowych wyluszczający różnicę pomiędzy różnemi téj kategorii szkołkami, podaje się niniejszém do wiadomości:

K. k. Statthaltereik-Kommission in Krakau.

Nr. 33.380. An das hochwürdige bischöfliche Consistorium hier.

Das hohe k. k. Staatsministerium hat aus Anlaß eines speziellen Falles mit Dekret vom 7. November l. J. 9876 Nachstehendes eröffnet:

Nachdem durch die politische Schulverfassung begründeten System werden die Volks- oder Elementarschulen dem Lehrziele nach in A. niedere und B. höhere eingetheilt.

Ad A. Die niederen Volksschulen geben das kleinste Maß des Unterrichtes, den jedermann empfangen soll, und sie haben im allgemeinen das einer Hauptschule bis einschließlic der 3. Klasse gestreckte Lehrziel möglichst zu erreichen — Mit Rücksicht auf diesen Umfang des Unterrichtes kommt den niederen Volksschulen durchweg ohne Unterschied ihrer äußeren und inneren Einrichtung die allgemeine Benennung „Trivialschule“ zu.

Die Gattung der „Trivial- oder niederen Volksschulen“ theilt sich in Ansehung ihrer Errichtung und Einrichtung in a. direktivmäßige und b. nicht direktivmäßige Trivialschulen.

Direktivmäßig sind diejenigen, welche nach den Bestimmungen der politischen Schulverfassung (Abschnitt 17) nothwendig und nach den Vorschriften derselben eingerichtet sind. Nicht direktivmäßige Trivialschulen sind entweder solche, welche zwar vorschriftsmäßig eingerichtet, aber im Sinne der Bestimmungen der politischen Schulverfassung nicht streng nothwendig sind (auch Bequemlichkeitsschulen nannt, die zuweilen von einzelnen Gemeinden zur Erleichterung des Schulbesuches ohne wirkliche Nothwendigkeit mit behördlicher Bewilligung errichtet werden) oder solche, welche zwar nothwendig aber nicht vorschriftsmäßig eingerichtet sind (auch Nothschulen genannt, zu denen beispielsweise diejenigen gehören, wo der Schulunterricht wegen Abgangs einer zureichenden Dotation von dem Seelsorger oder von einem lehrbefähigten Unterlehrer, oder zeitweise auch von einem ungeprüften Lehrindividuum regelmäßig oder mit Unterbrechungen erteilt wird.)

In Ansehung des Ortes, wo direktivmäßige Trivialschulen bestehen, werden die in den Pfarrorten befindlichen mit vollem Grunde „Pfarr- oder Pfarrtrivialschu-

len" beziehungsweise Lokalschulen, dagegen die nach §. 337. und 338. der politischen Schulverfassung in eingepfarrten Ortschaften direktivmäßig errichteten zum Unterschiede von den Pfarrschulen auch mit vollem Grunde „Filial- oder Nebenschulen“ genannt.

Trivialschulen endlich, welche blos von einem im Orte bleibend angestellten Unterlehrer versehen werden (§. 343. der politischen Schulverfassung) heißen auch „Unterlehrer-Stationen“ und diejenigen, welche von dem Lehrpersonale der nächst gelegenen Schule versehen werden, „Excurrando-Schulen“, oder wenn der Unterricht abwechselnd in zwei oder mehreren Theilen eines zerstreut gelegenen Ortes erteilt wird, „Ambulando-Schulen.“

Die Praxis unterscheidet lediglich direktivmäßige und nicht direktivmäßige Trivialschulen, wie dies auch in den Jahres-Zustandstabellen ersichtlich gemacht ist, insoferne es nämlich darum zu thun sein muß, die nothwendigen Trivialschulen überall direktivmäßig zu gestalten, ferner werden unter den direktivmäßigen Schulen Pfarr- von Filialschulen insoferne unterschieden, als die ersteren in der Regel besser dotirt werden sollen, als die letzteren, besonders wenn mit dem Pfarrschuldienste kirchliche Dienste verbunden sind, worauf möglichst hinzuwirken ist.

Ad B. Die höheren Volksschulen geben einen erweiterten Jugendunterricht, und bereiten zugleich die Knaben für die Mittelschulen, und die Mädchen für eine höhere Ausbildung vor.

Sie teilen sich:

- a) Pfarrschulen
- b) eigentliche Hauptschulen und
- c) die mit Unterrealschulen vereinigten Hauptschulen.

Die eigentlichen Hauptschulen sind diejenigen, welche vollständig nach den bezüglichen Bestimmungen der pol. S. V. eingerichtet sind, wogegen die Pfarrhauptschulen erweiterte Trivialschulen sind, welche zwar die Zahl der Klassen und das Lehrziel mit den ersteren gemein haben, jedoch in einigen äußeren Beziehungen nach den für Trivialschulen bestehenden Normen zu behandeln sind.

Es muß nach mehreren Richtungen als erwünscht bezeichnet werden, daß das hierländige Volksschulwesen dem vorstehend angedeuteten allgemeinen Systeme sich anschließe, soweit nicht Abweichungen durch wichtige Gründe geboten erscheinen.

Die bisher übliche Scheidung der niederen Volksschulen in Trivial- und Pfarrschulen ist weder in der politischen Schulverfassung, welche doch auch für Galizien in gesetzlicher Kraft steht, noch überhaupt sachlich begründet, eben so wenig ist einzusehen, weshalb nicht in Galizien die bisher als „erweiterte Trivialschulen“ bezeichneten Schulen künftig „Pfarrhauptschulen“ wie anderwärts genannt und nach den bezüglich dieser bestehenden Normen behandelt werden sollten.

Die bisherige Ursache der verschiedenen Benennung der niederen Volksschulen nämlich das Vorhandensein oder der Abgang der s. g. Minimalcongrua, ist insoferne von untergeordneter Bedeutung, als doch auch bei Notschulen für eine Dotation gesorgt und im allgemeinen der Grundsatz festgehalten werden muß, daß jedem Volksschullehrer das nach den Verhältnissen des Dienstortes zum Lebensunterhalt erforderliches Einkommen gesichert werde, was nothwendig eine verschiedene Dotirung der Volksschulen herbeigeführt, ohne daß es deshalb fortwährend geboten sein dürfte, die Schulen je nach der Höhe der Dotation in besondere Kategorien zu scheiden.

Sämmtliche Bezirksämter werden unter Einem aufgefordert diese Andeutung des hohen k. k. Staatsministeriums bei Verhandlungen wegen Errichtung neuer Schulen sich stets gegenwärtig zu halten und die Gemeinden in dieser Richtung zu belehren.

Dies wird dem hochwürdigen bischöflichen Consistorium zur gefälligen Darnachachtung mitgetheilt.

Krakau am 18. Dezember 1865.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 15. Stycznia 1866.

L. 326.

Przy tutejszém c. k. zupełném gimnazyum u św. Anny została opróżniona posada katechety dla 4 niższych klas.

W celu obsadzenia téj posady, do którój przywiązana jest roczna płaca w kwocie 700 złr. w. a. rozpisuje się niniejszém konkurs z tém oznajmieniem, iż kandydaci ubiegający się o nią mają wnieść do Konsystorza alegatami popartą prośbę o przypuszczenie do egzaminu konkursowego dnia 28. i 29. Maja b. r. w sali Konsystorskiej odbyć się

mającego. W pierwszym dniu będą pytania do pisemnego rozwiązania podane, — a nazajutrz nastąpi ustny egzamin.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 16. Lutego 1866.

Ciąg dalszy Instrukcyi do L. 540/s. ex 1864.

§. 8. Der Ortsseelsorger hat auch den Wiederholungsunterricht an den Sonn- und Feiertagschulen zu betreiben, ohne daß deshalb der nachmittägige Gottesdienst und die Christenlehre beseitiget werde. Dieser Unterricht wird ihm Gelegenheit verschaffen, die Grundsätze der Religion auf die verschiedenen Verhältnisse und Beschäftigungen des bürgerlichen Lebens anzuwenden, und in der heranwachsenden Jugend wahre und thätige Religiosität zu begründen.

§. 9. Er soll nebst dem Schulaufscher nach Möglichkeit bei dem Wiederholungsunterricht zugegen sein und hat das Zeugniß über den Wiederholungsunterricht bezüglich der Christenlehre mitzufertigen, ohne welches Zeugniß Lehrlingen, welche sich im Christenlehrbesuche ein Versäumniß zu Schulden kommen lassen, nicht freigesprochen werden dürfen.

Im steht es zu, den Lehrlingen, welche sich im Christenlehrbesuche ein Versäumniß zu Schulden kommen la-

§. 8. Miejscowy Proboszcz winien jest także w Niedzielę i święto zająć się nauką powtarzania, jednak w ten sposób, aby na tém popołudniowa służba Boża i wykład nauki chrześcijańskiej nie nie cierpiały. Wykład ten powtarzający nastręczy mu sposobność zastosowania nauki religijnej do różnych stosunków i zatrudnień życia społecznego i ugruntowania stałej i czynnej religijności w wzrastającej młodzieży.

§. 9. Winien być według możliwości obecnym wraz z miejscowym dozorcą szkoły przy wykładzie powtarzającym i świadectwo z wykładu tego, o ile dotyczy nauki religii, podpisać, bez którego to świadectwa młodzież terminująca niedbała w uczęszczaniu na naukę religii chrześcijańskiej, nie otrzyma wyzwolenia.

Jemu służy prawo odmówić wydania świadectwa do wyzwolenia potrzebnego tym terminującym,

ffen, daß zur Freisprechung erforderliche Zeugniß zu verweigern, und dieselben zum Besuche des Versäumten auch über die vorgeschriebene Zeit anzuhalten.

§. 10. Die auf Wiederholungsunterricht und die damit in Verbindung stehende Christenlehre Bezug nehmenden gesetzlichen Bestimmungen werden nachträglich bekannt gegeben werden.

B. Der Seelforger als moralisches Muster.

§. 11. Der Seelforger soll das moralische Muster für den Schullehrer und die Schuljugend sein. Alle moralischen Eigenschaften, die der Schullehrer haben soll, muß der Seelforger in einem viel höheren Grade besitzen, um sich Hochachtung und Vertrauen zu verschaffen, und seinen Lehren und Ermahnungen Nachdruck zu geben.

którzy byli niedbałymi w uczęszczaniu na wykład nauki chrześcijańskiej i zniewolić ich dla powetowania zaniedbania, do uczęszczania nawet po dojsciu do lat przepisanych.

§. 10. Przepisy dotyczące się nauki powtarzania i będącej z nią w związku nauki chrześcijańskiej później wydane będą.

B. *Proboszcz miejscowy jako wzór moralności.*

§. 11. Proboszcz miejscowy winien być wzorem moralności dla nauczyciela i młodzieży szkolnej. Wszystkie przedmioty moralne, które nauczyciel szkoły posiadać powinien, winny zdobić jeszcze w wyższym stopniu Proboszczę, ażeby sobie zjednać mógł szacunek i ufność, i swoim naukom i napomnieniom należyty skutek zapewnił.

Ciąg dalszy nastąpi.

ANTONI

Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

X. Paweł Russek

Kancelarz.